

کوهها

سپری شدن کوهها مانند ابرها

و تَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَ هِيَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ نمل ۸۸

«و کوهها را می بینی گمان می کنی ثابت هستند، در حالیکه مانند ابرها سپری می شوند».

کوهها چگونه مانند ابرها سپری می شوند؟

با تابش خورشید به دریاها و اقیانوسها و آبهای سطح زمین، آب بخار میشود و به جو می رود. بعد ابر شکل می گیرد و

در بارش آب مجدداً به زمین برمی گردد. این روند و فرایند همیشگی زندگی ابرها است. روند زندگی کوهها چگونه است؟

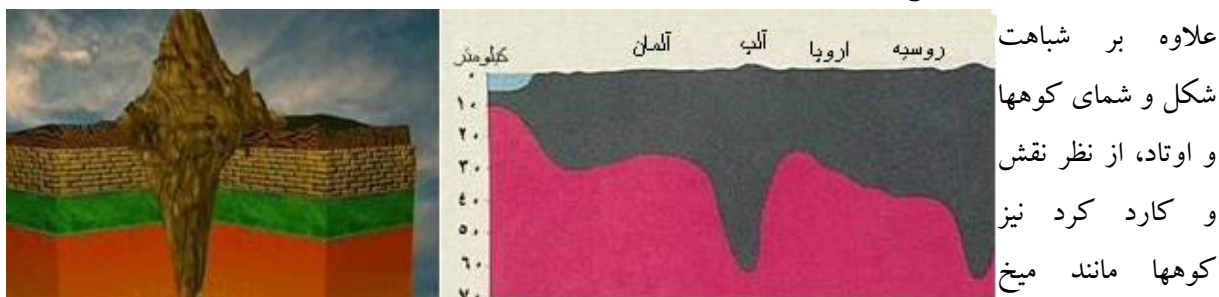
کوهها بر اثر فشار درونی زمین به بالا بصورت چینهای بزرگ ظاهر می شوند و شکل می گیرند، یا بر اثر فشار به بالا و کشش به پائین شکل می گیرند و یا بر اثر آتشفشان ایجاد می شوند، و ضمن صدها هزار و میلیونها سال بر اثر عوامل فرسایش از بین رفته و با زمین یکسان می شوند و کوههای جدید دیگری در جاهای دیگر ایجاد می شود. و یا همزمان با فرسوده شده و بین رفتن آنها از بالا و از بیرون، فشار درون زمینی پیوسته آنها را بلند می کند. این تسلسل مانند تسلسل ابر پیوسته ادامه دارد. و به این شکل کوهها که به گمان ما "ثابت، استوار و پابرجا" هستند مانند ابرها "سپری" می شوند.

میخ واری کوهها در زمین

و الْجِبَالَ أَوْتَاداً نَبأ ۷

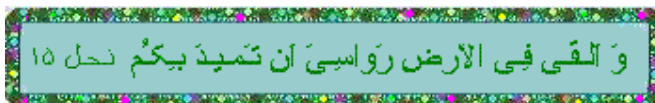
«و آیا ما کوهها را بمثابة میخ قرار نداده ایم؟»

«اوتاد» جمع وِتَد است. وِتَد به میخهای چادر و موارد مشابه آن گفته می شود. این میخها وقتی به زمین کوبیده می شوند بخش عمده آن در زمین فرو می رود و بخش کمتر آن بیرون از زمین می ماند. قرآن کوهها را به اینگونه میخها تشبیه کرده است و تشبیه درستی است. بخش عمده ای از ارتفاع کوهها در زیر زمین است و بخش کمتری از آنها بیرون است.

هستند. یعنی کوهها در تثبیت لایه های زمین نیز نقش دارند.

نقش کوهها در عدم شیب دار شدن زمین

« و در زمین کوههایی درست کرد تا زیر شما شیب پیدا نکند! »

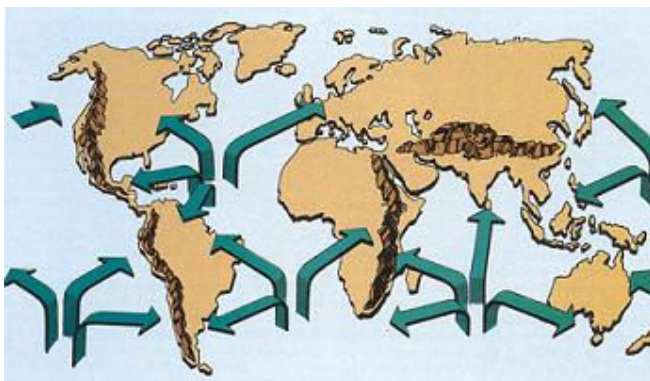
قشر سطح زمین از تعدادی لایه های کوچک و بزرگ جدا از هم تشکیل شده که پیش از این آنها را دیدیم. این لایه ها که در حرکت می باشند، در جاهایی یکی از آنها زیر دیگری می رود. بخشی از لایه ای که زیر لایه دیگر می رود به مواد مذاب درون زمین می رسد و ذوب می شود. با تنگ شدن عرصه آتشفشان ایجاد می شود و مواد بیرون ریخته می شود و کوه ایجاد می کند، و همینطور لایه ای که بالای لایه دیگر قرار می گیرد و به بالا حرکت می کند، به شکلی که در تصویر می بینیم چین بر میدارد و رفته رفته چینها بزرگ می شوند و به کوه تبدیل می شوند، که اگر چنین نمی شد در ادامه رفتن لایه ای زیر لایه دیگر، لایه بالایی بالا و بالاتر می آمد و سطح زمین در منطقه مزبور شیب پیدا می کرد.

همینطور اگر برخورد دو لایه سریع اتفاق بیفتد نیز به شکلی که در تصویر می بینیم زمین چین می خورد و رشته کوه درست می شود. که اگر چنین امکانی وجود نمی داشت نیز منجر به بالا رفتن لایه ای و به زیر رفتن لایه دیگر می شد که در نتیجه منجر به تمایل و شیب دار شدن سطح زمین می شد و خانه ها مایل می شدند.

نقش کوههای بلند در بارندگی

وَجَعَلْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ شَامِخَاتٍ وَأَسْقَيْنَاكُمْ مَاءً فُرَاتًا مَرسلات ۲۷

« و در زمین سلسله کوههای بلند بالا قرار دادیم و آب گوارائی را به شما نوشاندیم! »

توزیع آب بارندگی در سطح جهانی به کمک بادهای صورت می گیرد. و سلسله کوههای بلند بالا نقش اصلی را در روند و فرایند بادهای بازی می کنند. در تصویر جریان بادهای که کوهها عامل آن هستند را می بینیم. کوهها جریان بادهای را به پنج ناحیه بزرگ تقسیم می کنند که نقطه آغاز آنها نواحی زیر استوایی دارای فشار بالا در دریاها میباشد. بزرگترین آن آتلانتیک شمالی است که ۷۵ میلیون کیلومتر مربع زمین را آب می دهد.

درآمدن برخی از کوهها از زیر زمین

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ ثَمَرَاتٍ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهَا، وَمِنَ الْجِبَالِ جُدَدٌ بَيْضٌ وَحُمْرٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهَا وَغَرَابِيبُ سُودٌ فَاطر ۲۷

« آیا نمی توانی ببینی: خدا از ابر باران پائین می آورد بعد ثمرهائی را با آن درمی آوریم با رنگهای گوناگون، و از میان کوهها کوههای راه راهی سفید و سرخ را درمی آوریم با رنگهای گوناگون، و همینطور کوههای سیاه سیاه (سیاه یکنواخت) را درمی آوریم.»

نکته آیه: کوههای راه راهی رنگی و کوههای سیاه یکنواخت از زیر زمین در آورده شده اند:

کوههای راه راهی رنگی که در تصاویر می بینیم و آیه به آن اشاره می کند کوههای رسوبی هستند که از تکه های سنگ و بقایای گیاهان و جانوران تشکیل شده که رودخانه ها آنها را به دریا برده و در سطح دریا رفته رفته دفن شده بوده اند. و بعد فشار درونی زمین سطح دریا را بالا زده و کوه ایجاد شده است.

این کوههای سیاه نیز از درون زمین بیرون زده و پیوسته تحت فشار نیروی درونی زمین بلند و بلند تر می شوند.

کسانی می گفته اند که: وقتی ما مردیم و در زمین گم و گور شدیم دیگر در آوردن و زنده نمودن ما غیر ممکن است. آیه خطاب به آنها: "در آوردن کوهها پس از رفتن آنها در زمین" را استدلال آورده است.

درست شدن کوه از سطح زمین

وَجَعَلْ فِيهَا رَوَاسِيَ مِّنْ تَحْتِهَا فَسَلَاتُ ۱۰

« و در زمین از بالای آن (از سطح آن) کوهها درست کرد.»

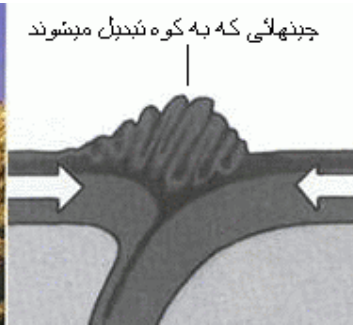
به دو شکل از سطح زمین کوه درست می شود:

۱— با بلند شدن سطح زمین:

وقتی مواد مذاب درون زمین راهی به بیرون پیدا نمی کند تا بشکل آتشفشان بیرون بزند، قشر بالائی زمین را رفته رفته بلند می کند و کوه درست می شود.

کوهی که از چین خوردن سطح زمین درست شده

چینه‌ای که به کوه تبدیل میشوند

۲- با چین خوردن سطح زمین: بر اثر حرکت قشرهای سطح زمین و برخورد آنها با هم و رفتن یکی زیر دیگری، سطح زمین چین می‌خورد و چین‌ها رفته رفته به شکلی که در تصویر می‌بینیم از حالت افقی به حالت عمودی در می‌آیند و کوه درست می‌شود.

